

Очевидно, що простої констатації незадовільного стану розвитку вітчизняного корпоративного управління мало, необхідно визначити стратегічні завдання щодо його розвитку. З урахуванням наведених проблем функціонування національної моделі корпоративного управління сьогодні потребують вирішення наступні, на наш погляд, найбільш актуальні стратегічні завдання:

- чітке розмежування прав, повноважень та відповідальності між рівнями влади всередині компаній;
- формування оптимальної структури органів управління та адекватної винагороди керівникам виконавчих органів;
- впровадження ефективного контролю з боку спостережної ради за діяльністю компаній;
- формування динамічної та гнучкої моделі менеджменту;
- впровадження жорстких норм і стандартів щодо розкриття інформації про діяльність компанії;
- усунення розбіжностей між формальною більшістю у вищих органах управління та фактичним контролем над ним;
- участь менеджерів в акціонерному капіталі компаній, що підвищить їх зацікавленість в економічному зростанні підприємства;
- удосконалення системи мотивації управлінського персоналу при досягненні певних результатів;
- культивування корпоративної етики компаній;
- відстеження і прогнозування зовнішніх і внутрішніх ризиків фінансово-господарської діяльності;
- розробка та реалізація стратегій розвитку, що спрямовуються “на випередження”.

Велике значення має також підвищення рівня обізнаності з питань корпоративного управління, дослідження та впровадження в практику господарювання вітчизняних компаній найкращого досвіду світової практики ведення бізнесу. Практика засвідчує, що досягти необхідного рівня конкурентоспроможності можуть лише ті підприємства, які вчасно реагують на інноваційні вимоги ринку, успішно виконують завдання фінансового забезпечення та якісної підтримки відповідних управлінських рішень. Усі інші господарські структури опиняються у стані перманентної боротьби за виживання.

Висновки. Підбиваючи підсумки та резюмуючи усе вище наведене, слід наголосити на наступному. Сьогодні постає нагальне завдання запровадити нову систему корпоративного управління та нові правові інститути, що регулюватимуть відносини корпоративних структур з іншими суб'єктами та в межах самих компаній. Слід змінити та удосконалити викривлену природу корпоративних структур та запровадити нові, підвищені стандарти корпоративної культури та професійної етики. Актуальним залишається і захист прав дрібних акціонерів, проте цього недостатньо для успішного розвитку корпоративного управління, скоріше слід акцентувати увагу на забезпеченні рівного захисту інтересів і прав всіх рівнів корпоративних відносин на підприємстві. Найбільш важливим завданням все ж таки, на наш погляд, є запровадження цивілізованих стандартів корпоративного управління, які стимулюватимуть власників корпоративних компаній збільшувати акціонерний капітал, підвищувати прозорість діяльності підприємств розробляти ефективні стратегії їх подальшого розвитку.

Література

1. Мороз О.В., Карачина Н.П., Халімон Т.М. Корпоративне управління на підприємствах України: пост-приватизаційний етап еволюції: монографія. – Вінниця: Універ-Сум-Вінниця, 2008. – 180 с.
2. Баюра Д. Корпоративне управління як об'єкт наукового дослідження // Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка. – Вип. 99. – 2008. – С. 60–64.
3. Терещенко О. Антикризовий менеджмент – вимога “нової економіки” // Ринок цінних паперів. – № 4. – 2005. – С. 34–38.
4. Румянцев С. Корпоративне управління: тенденції розвитку // Цінні папери України. – № 18. – 2004. – С. 3.

УДК 658.012.2

Є. М. РУДНІЧЕНКО, Н. І. ГАВЛОВСЬКА
Хмельницький національний університет

ТАКТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто особливості планування інвестиційної діяльності та досліджено основні етапи планування реальних та фінансових інвестицій.

The article discusses the features of investment planning and main stages of planning the real and financial investments.
Ключові слова: планування, інвестиційна діяльність, реальні інвестиції, фінансові інвестиції.

Вступ. Актуальність розробки тактичних планів на сучасному “кризовому” етапі розвитку вітчизняної та світової економіки обумовлюється значним обмеженням всіх видів ресурсів, які необхідні для нормального

функціонування та розвитку підприємства. Особливе значення, на нашу думку, необхідно приділяти ефективному управлінню інвестиціями, оскільки лише виважені рішення у цій сфері підкріплені раціональним використанням капіталу дозволять вітчизняним підприємствам вести конкурентну боротьбу на внутрішніх, і особливо на зовнішніх ринках.

Питаннями планування діяльності промислових підприємств та управління інвестиціями займається значна кількість відомих науковців, таких як: О. Орлов, І. Бланк, В. Федоренко, Т. Лепейко, В. Шеремет, В. Савчук, У. Шарп, Е. Боді та інші. Однак, особливості тактичного планування інвестиційної діяльності підприємств не завжди знаходять відображення у наукових працях вищезазначених фахівців, або просто чітко не виділяється у загальній тематиці планування. Тому існує потреба у більш детальних дослідженнях з даного напрямку.

Основний розділ. Розробка тактичного плану інвестиційної діяльності ґрунтується на розробленому стратегічному плані інвестиційної діяльності. Тактичне планування інвестиційної діяльності – це процес розробки поточних планів, які дозволяють визначити форми інвестиційної діяльності підприємства й джерела їх фінансування на майбутній період [1, с. 52]. Тактичний план інвестиційної діяльності підприємства складається на один рік. До основних видів тактичних планів інвестиційної діяльності належать: план реального (капітального) інвестування; план фінансового інвестування; план руху грошових коштів; інвестиційний баланс.

Доцільно більш детально охарактеризувати кожен вид тактичних планів інвестиційної діяльності підприємства.

І. План реального (капітального) інвестування. Планування реальних (капітальних) інвестицій – вид управлінської діяльності, який визначає перспективний стан справ на підприємстві та шляхи і способи його досягнення з метою забезпечення реалізації інвестиційного проекту, а також запобігання зайвому втрачання коштів [2, с. 29].

Рис. 1. Основні етапи планування реальних (капітальних) інвестицій

Основні етапи планування реальних (капітальних) інвестицій наведено на рис. 1 (розроб. на основі [2, с. 30]):
– етап 1 – пошук і дослідження об'єктів капітальних вкладень. За умови нагромадження достатніх коштів для інвестиційної діяльності, підприємство прагне відшукати нові об'єкти реальних інвестицій. Отже, необхідно мати певний резерв ефективних ідей щодо капіталовкладень. Хоча вони і не збільшують активів підприємства, проте впровадження таких ідей у майбутньому дасть змогу підприємству утримати свої позиції на ринку й освоїти нові сфери діяльності;

– етап 2 – розробка кількісних показників і якісних характеристик різних варіантів інвестування (альтернативних інвестиційних проектів).

Найвагомішими показниками є:

– поточні прибутки – це прибутки, які підприємство отримує внаслідок експлуатації об'єкта капіталовкладень;

– поточні витрати – відображають розмір компенсації за споживання у процесі виробництва різних видів ресурсів: матеріальних, трудових, енергетичних тощо;

– витрати на придбання (основні капіталовкладення) – це великі одноразові витрати, які здійснюються на початку інвестиційного циклу і є передумовою всіх подальших витрат і прибутків, найважливішою статтею витрат у структурі інвестицій.

– залишкова вартість – це вартість, що залишається наприкінці інвестиційного періоду;

– етап 3 – порівняння альтернативних інвестиційних проектів і вибір оптимального. Використовуючи вищезазначені показники (етап II), прогнозують рентабельність кожного з альтернативного проекту. Процес

планування неможливий без такого прогнозування, оскільки він (на основі наявної) інформації дає змогу оцінити майбутні результати реалізації кожного проекту;

– етап 4 – техніко-економічне обґрунтування капітальних вкладень дає змогу оцінити сукупність різноманітних технічних аспектів інвестиційного проекту та зробити відповідні висновки про техніко-технологічну, економічну доцільність запропонованих проектних рішень.

Техніко-економічне обґрунтування інвестиційного проекту здійснюють, як правило, проектні установи на замовлення ініціатора проекту або інші зацікавлені особи, тому виконання цього завдання досить дорого коштує і потребує тривалого часу;

– етап 5 – складання бюджету капіталовкладень. Річний капітальний бюджет реалізації інвестиційного проекту складається з двох розділів: капітальних витрат і надходження коштів (інвестиційних ресурсів) [2, с. 30–33].

II. План фінансового інвестування. Метою розробки плану фінансового інвестування є визначення структури й обсягів фінансового інвестування підприємства [3, с. 54].

Основні етапи планування фінансових інвестицій наведено на рис. 2 (розроб. на основі [4, с. 16–19]).

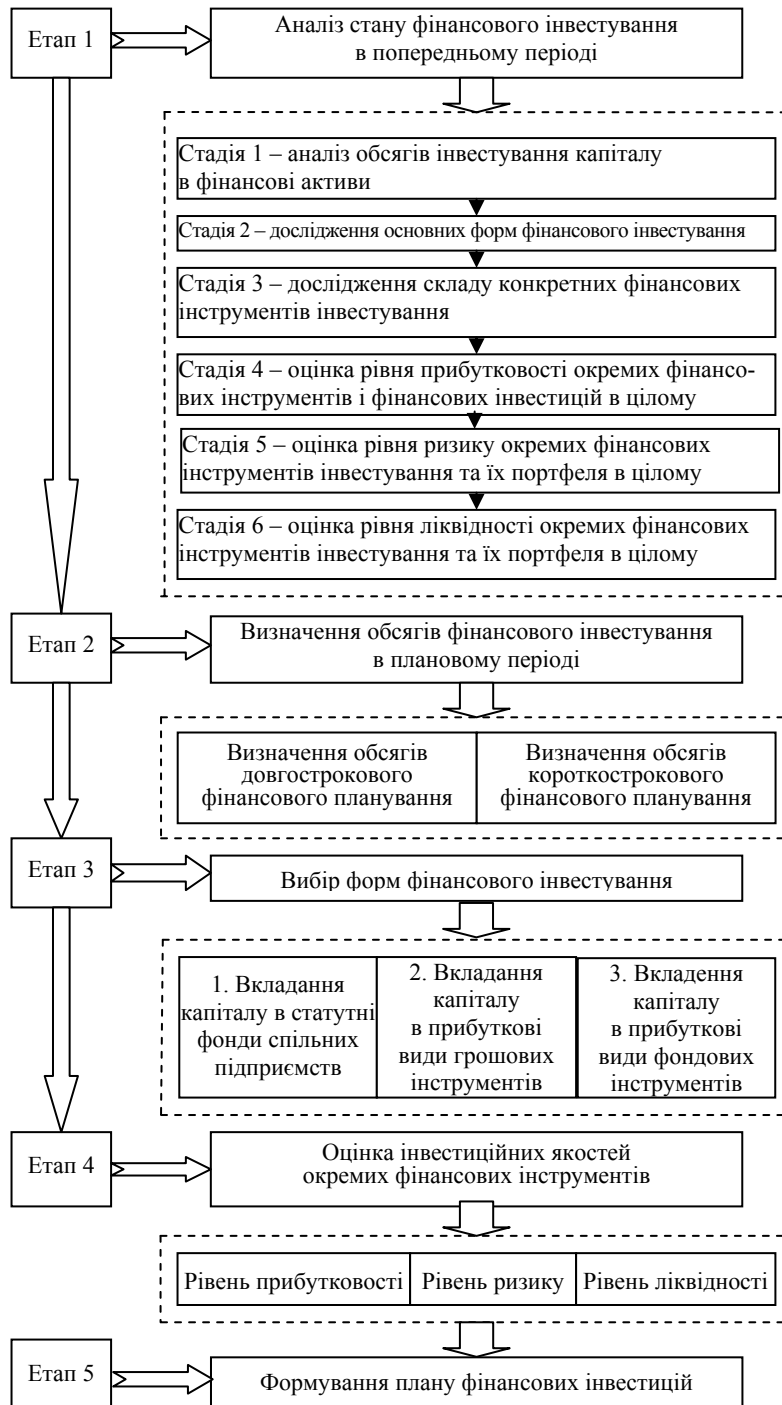

Рис. 2. Основні етапи планування фінансових інвестицій

Перший етап – аналіз стану фінансового інвестування в попередньому періоді. Основною ціллю проведення такого аналізу є вивчення тенденцій динаміки масштабів, форм і ефективності фінансового інвестування на підприємстві на майбутнє. Проведення аналізу стану фінансового інвестування в попередньому періоді складається з шести етапів, які наведено на рис. 2.

Другий етап – визначення обсягів фінансового інвестування в плановому періоді диференціюється в розрізі довгострокового та короткострокового періодів.

Обсяги довгострокового фінансового інвестування визначаються в процесі рішення задач ефективного використання інвестиційних ресурсів для реалізації реальних інвестиційних проектів, страхових та інших цільових фондів підприємства, що формуються на довгостроковий період.

Обсяги короткострокового фінансового інвестування визначаються в процесі рішення задач ефективного використання тимчасово вільних залишків грошових активів (в складі обігового капіталу підприємства), що утворюється у зв'язку з нерівномірністю формування грошових потоків (надходжень та видатків).

Третій етап – вибір форм фінансового інвестування залежить від характеру задач, що планує вирішити підприємство в процесі своєї господарської діяльності: щодо розвитку операційної діяльності, приросту капіталу в довгостроковому періоді; отримання поточного доходу і проти інфляційного захисту тимчасово вільних грошових активів.

Четвертий етап – оцінка інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів – методи такої оцінки диференціюються в залежності від видів цих інструментів, основними показниками оцінки є рівень їх прибутковості, ризику та ліквідності.

На останньому, п'ятому етапі відбувається формування плану фінансових інвестицій підприємства.

III. План руху грошових коштів. Метою розробки цього плану є забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. План руху грошових коштів дозволяє виявити можливі джерела надходження та відтоку грошових коштів, потребу у короткостроковому фінансуванні, дозволяє здійснювати управління оборотним капіталом підприємства.

Основні показники плану – це прогнози грошових надходжень і відтоків підприємства.

IV. Інвестиційний баланс – мета розробки цього плану оптимізувати структуру інвестиційних ресурсів підприємства, а також забезпечити необхідний приріст інвестиційного капіталу. План відображає інвестиційні ресурси підприємства й напрями їхнього використання. Приклад інвестиційного балансу представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Приклад інвестиційного балансу підприємства

Джерело інвестиційних ресурсів	Розподіл ресурсів
1. Залишок на початок періоду.	1. Фінансування реального інвестиційного проекту № 1.
2. Власні інвестиційні ресурси.	2. Фінансування реального інвестиційного проекту № 2.
3. Позикові інвестиційні ресурси.	3. Придбання цінних паперів.
4. Залучені інвестиційні ресурси	4. Залишок на кінець періоду
Разом	Разом
Баланс	Баланс

Підкреслимо, що усі поточні інвестиційні плани підприємства бажано розраховувати у трьох варіантах – оптимістичному, реалістичному та песимістичному.

Отже, тактичне планування інвестиційної діяльності передбачає розробку системи планів, які забезпечують ефективне використання інвестиційних ресурсів та грошових потоків підприємства. Тактичні плани дозволяють знайти оптимальні напрями інвестування у короткостроковому періоді і є запорукою стабільного розвитку суб'єкта господарювання.

Також необхідно підкреслити, що у сучасних умовах обмеженості ресурсів, вищезазначена проблема потребує подальших досліджень з позиції вибору оптимальних методик тактичного планування для цілей вищого менеджменту підприємств.

Література

1. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: навч. посібник. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 292 с.
2. Федоренко В.Г. Інвестування: підручник. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Алеута, 2008. – 448 с.
3. Орлов О.А. Планирование деятельности промышленного предприятия. Учебник. Изд. 2-е, перераб. и доп. – К.: Скарби, 2006. – 416 с.
4. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента. В 6-ти т. – Т. 2 / И.А. Бланк. – 3-е изд. стер. – М.: Омега-Л, 2008. – 560 с.